

***ІКТ ЯК РУШІЙНА СИЛА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА***

Дудченко М. А.

д.е.н., професор, віце-президент

«Української асоціації економістів-міжнародників»

Поява інформаційно-комунікаційних технологій внесла кардинальні зміни на всіх рівнях економічного процесу та ведення бізнесу: від мікрорівня до глобального економічного середовища. Якщо раніше головне завдання полягало у виробництві та задоволенні на ринку товарів і послуг, запитів споживачів, то зараз питання полягає в прискоренні донесення інформації до клієнта, налагодження своєчасних з ним зв'язків, оперативному виконанні домовленостей і процесів, що потребують багато часу. Виграє в бізнесі той, хто перший в застосуванні інформації та технологіях, в залученні нових економічних ресурсів, в недорогій рекламі, швидкому виході на цільового суб'єкта (ринку, подолання географічних обмежень) відносно менших витратах на вихід як до локальних, так і глобальних ринків. В цьому процесі виграють ті компанії, які знаходяться в сучасній мережі інформаційно-комунікаційних технологій, Інтернету тощо.

Що торкається економіки України, зазначені можливості ще не використані повною мірою. Так, за розрахунками МСЕ показника рівня розвитку Інтернет серед 190 країн України опинилися на 110 місці. Загалом, за оцінкою Державної служби статистики України, в останні роки в контексті зростання доходу підприємств, у торгівлі, створення нових робочих місць, залучення робочої сили середнього показника Індексу інтенсивності використання Інтернету склав 25 (в Києві понад 30). Звичайно, що наведений приклад впливу Інтернет-технологій на роботу підприємств, їх ефективність та економічність є важливим, але не єдиним фактором. Система інформаційно-технологічних комунікацій (мереж, центрів) має значно ширший та могутній потенціал впливу на виробництво та ринок у глобальному вимірі.

Глобальний інформаційний простір об'єднує економічні, бізнесові, соціальні процеси тощо. За цих умов інформаційні технології стають складовою цих процесів, створюють принципово нові можливості та форми у виробництві, бізнесі, ринку. Щодо останнього, то натурально-речові форми товару перестають бути основним елементом економіки і відбувається її заміна віртуальною формою інтелектуального товару у

вигляді інформації, знання або послуг. Це відбувається на основі зміни самої форми продукту, з матеріальної до нематеріальної. Характерною ознакою цього слугують комп'ютерні технології, які створюють нові інформаційні продукти або програмне забезпечення. Більш розвиненими стають форми обміну, в які втаюються нові знання, вміння, технології (наприклад інформаційні продукти).

Важливо підкреслити, що розвиток інформаційно-комунікаційних технологій призвів до нових відносин держави з громадянином, його спілкування з офіційними установами в режимі реального часу. Цим підвищується ефективність її діяльності, яка стає більш прозорою і підконтрольною громадськості.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій є основним детермінантом сучасного етапу глобалізації, особливо торкаючись міжнародних економічних процесів: виробництва, ринку, обміну технологіями, руху робочої сили тощо. В глобальному просторі вона впливає на структурну революцію національних економік і світового господарства, їх економічне зростання, конкурентоспроможність та розвиток більш прискореними темпами. Це підтверджує досвід розвитку США, Японії, країн Західної Європи та нових індустріальних країн. Саме через ІТ ці країни впливають на взаємопроникнення фінансово-економічних виробничо-технічних, інформаційних та інших зв'язків між світовими господарськими суб'єктами, ринками, впровадженню інноваційної продукції, створення спільних підприємств, стратегічних об'єднань, злиття та поглинання компаній.

Як виглядає на цьому фоні Україна? За оцінками західних рейтингів, участь України в системі світового поділу праці визначається недостатньо, навіть незважаючи на деякі позитивні зрушення в показниках експорту та імпорту. Також не висока оцінка пов'язана з тим, що рівень розвитку сучасних технологій, комунікаційних систем, масовий відтік спеціалістів у сфері ІТ за кордон залишає Україну на досить низькому рівні, не сприяє розвитку ефективного міжнародного економічного співробітництва, зокрема торгівлі високотехнологічними товарами і продуктами, трансферу технологій, залученню фінансів та інвестицій.